

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİNİN BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ¹

THE ANALYSIS OF ACADEMIC ACHIEVEMENT FOR SOME OF DEMOGRAPHIC
VARIABLES IN EDUCATION FAKULTY OF STUDENTS

Yrd. Doç. Dr. H.İsmail ARSLANTAŞ

Kilis 7 Aralık Ü., Eğitim F.
Eğitim Bilimleri Bölümü

Öğr. Gör. Metin ÖZKAN

Kilis 7 Aralık Ü., Eğitim F.
Eğitim Bilimleri Bölümü
metinozkan@kilis.edu.tr

Arş. Gör. Ebru KÜLEKÇİ

Kilis 7 Aralık Ü., Eğitim F.
İlköğretim Bölümü

Öz

Bu araştırmanın amacı, eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin aile gelir durumu, ailesi ile yaşadığı yer, anne-baba eğitim düzeyi, üniversiteyi kaçınıcı yılda kazandığı, dershaneye gitme değişkenleri ile öğrenci akademik başarı puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek ve lise bitirme derecesinin akademik başarıyı ne derece açıkladığını tespit etmektir. Tarama modeli betimsel bir çalışma olan araştırmanın bulguları, 2010-2011 eğitim-öğretim yılı Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi birinci sınıfta öğretim gören 333 öğrencinin dönem sonu başarı ortalamaları ile demografik değişkenlerinin incelenmesi sonucunda elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin aile gelir durumu, baba eğitim düzeyi, üniversiteyi kaçınıcı yılda kazandığı, dershaneye gitme durumu değişkenlerinin öğrencinin akademik başarı puanı üzerinde istatistiksel bakımdan anlamlı oldukları tespit edilmiş, lise bitirme derecesinin akademik başarıyı düşük düzeyde açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı, başarıyı etkileyen değişkenler, regresyon analizi.

Abstract

The aim of this study is to determine the relationship between the student academic achievement scores and the variables of family income of the students studying at the faculty of education, the place they are living in with their families, the education level of parents, in which entrance year of the university exam they have succeeded, whether they've gone to a special course or not and to determine to what extend finishing the high school degree explains academical success. The findings of the research ,which is a scanning patterned descriptive work, is a result of the investigation of demographic variables and the end of the term average success of the 333 students studying at the Muallim Rıfat Faculty of Education in the University of Kilis 7 Aralık in the 2010-2011 academic year. According to the findings obtained; the factors as the students' family income, father's level of education, in which year of the exam attending the university, the condition of going to a special course are determined to be %5 of impotence level and statistically significant ; a conclusion that finishing high school degree explains success at a low level is reached.

Key Words: Academic achievement, factors (variables) that affect success, regression analyze.

¹ 6. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi'nde (KTCC, 16-17 Nisan 2011) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Bilginin giderek daha fazla önem kazandığı günümüzde, ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin en belirgin göstergelerinden biri nitelikli insan gücüdür. Bu güç uluslar arası karşılaştırmalarda genellikle çağ nüfusunun ne kadarının okullandırıldığı ile ilişkilendirilmektedir. Türkiye’de kendi nitelikli insan gücünü arttırmak amacıyla okullaşma oranını yükselmeyi amaçlayan politikalar geliştirmektedir. Bu amaçla yapılan politikalar arasında zorunlu eğitimin beş yıldan sekiz yıla çıkartılması dikkat çekmektedir. Zorunlu eğitim süresinin arttırılması süreci ise kısaca; 1946 yılında Milli Eğitim Şurasında konuşulmuş, 1961 yılında yasaya eklenmiş ve nihayet 1997–1998 eğitim öğretim yılında gerçekleşmiştir. İlköğretimin sekiz yıl zorunlu olması ile birlikte ilköğretim sonrası eğitime olan talep artmış, bunun bir neticesi olarak da orta öğretimde ki okullaşma oranı yükselmiştir. Birbirini tetikleyen kademeler olarak da ortaöğretimde ki okullaşma oranı üniversite kapılarında yığılmalara neden olmuştur. Her yıl sayıları milyonlara bulan ortaöğretim mezunu üniversite sınavlarına girmekte ve bu yolla kendilerini bir mesleğe taşıyacak bölümlere girmeye çalışmaktadırlar.

Yükseköğretime öğrenci seçme işlemi 1981 yılından itibaren Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılmaktadır. ÖSYM kullandığı testlerle yükseköğretim programlarında başarılı olabilecek öğrencileri seçmeyi planlamaktadır (Tavşancıl & Karakaya, 2007). Sınav sonrasında bir programa yerleşen adayların, aldıkları üniversite eğitimi onların daha sonraki hayatlarına yön vermesi açısından oldukça önemlidir. Üniversite eğitimi bireylerin eğitim aşamalarından biridir ve onların daha sonraki hayatlarına yön vermeleri açısından çok önemlidir. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin başarılı olmaları için onlara yardımcı olunmalıdır. Bunu yapabilmek için de onların başarılarını etkileyen faktörlerin bilinmesi gerekir. Öğrencilerin başarısızlığının önlenmesi, başarıyı etkileyen faktörlerin belirlenmesine bağlıdır. Başarıyı etkilemede önemli olan faktörler bilirse başarısızlığı doğuran nedenlerin kontrol altına alınabileceği düşünülmektedir (Özgüven, 1974).

Geleneksel bakış açısıyla bakıldığında okulda başarısızlığın sadece öğrenci kaynaklı olduğu düşünülürken, eğitim alanında son yıllarda geliştirilen araştırma metotları sonucunda bu görüşün yanlış olduğu, öğrencinin bireysel yeteneğinin yanında çevresel faktörlerin de öğrencinin başarısını önemli ölçüde etkilediği ortaya konulmuştur. Başarının temelinde öğrenci ve eğitim kalitesi yer alırken, çevresel, ekonomik, kültürel, sağlık, ailenin gelir durumu, ebeveynlerin eğitim düzeyleri gibi başarıyı etkileyen birçok faktör ortaya konmuştur (Özer & Sarı, 2009).

Şermin (1975)’in İstanbul ilkokullarında başarısızlık gösteren 2300 öğrenci üzerinde yaptığı bir çalışmada, öğrencilerin başarısızlıklarının en önemli nedenleri olarak; maddi olanaksızlıklar, ev şartları ve anne-babanın eğitim seviyesi tespit edilmiştir.

Benzer bir çalışmada da Celkan (1983), öğrencilerin başarılarında zihin dışı faktörlerin etkilerini ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırma 1979–1980 ders yılında Atatürk Üniversitesi’nde yedi

fakülteden seçilen 200 adet 4. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Araştırma sonucunda akademik başarıyı önemli ölçüde etkileyen faktörlerin genel olarak; daha önceki eğitim, ailenin ortalama aylık geliri, ebeveynlerin eğitim düzeyleri, öğrencilerin okudukları bölüm ve sınıf için duydukları mutluluk, tutum ve davranışları olduğu açıklanmıştır.

Bruinsma & Jansen (2005), Gorningen Üniversitesi 1. sınıf öğrencilerinin başarılarını etkileyen faktörleri ortaya koymak amacıyla yaptıkları çalışma sonucunda, öğrencilerin başarılarını; öğrencinin bireysel yeteneğinin, motivasyonunun, değerlendirme kalitesinin, kendine özgü çalışma saatlerinin, ders dışında geçirilen dolu ve boş vakitlerin miktarının etkilediği ortaya konmuştur. Benzer şekilde Alkan & Kurt (1998) öğrenmenin, öğrenci ve onu saran çevrenin karşılıklı etkileşimi sonucu oluşacağını ve eğitim ortamının hedefler doğrultusunda düzenlenmesinin zorunlu olduğunu ifade etmişlerdir.

Büyükkaragöz ve Çivi (1999) eğitim ortamının, öğrenme-öğretme etkinliklerinde, öğrenmenin daha verimli olmasında önemli bir etken olduğunu, dolayısıyla öğretimin etkili bir şekilde gerçekleşmesinde en önemli öğelerden birinin çevre olduğunu belirtmişlerdir. Öğretimde çevreyi de: öğrencinin öğrenme sırasında fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönlerden etkileşimde bulunduğu alan ve şartların tümü olarak tanımlamışlardır. Ayrıca öğretimin belirli ve uygun şartlara sahip bir çevrede gerçekleştiğini ve çevre şartlarının uygun olmasının öğretimi daha başarılı ve yeterli, uygun şartların sağlanamamasının da başarısız ve yetersiz kılacağını ifade etmişlerdir.

Örnekleri verilen çalışmalarının ana teması öğrencinin akademik başarıları üzerinde etkili olan unsurları belirlemektir. Bu çalışmalara benzer şekilde öğrencilerin aile ilişkileriyle, üniversite birinci sınıfa uyum düzeyleri arasında bir ilişki olabileceğinden hareketle birçok psikolojik danışman çalışma yapmıştır (Koç, Avşaroğlu & Sezer, 2004). Bu dönemin en önemli sorunları ayrı bir birey olabilme, ilk yıllar ya da üniversiteye giriş, aileye uzak yaşamaya atılan ilk adım olarak ortaya çıkabilir. Eğer öğrenci ve aile buna duygusal olarak hazırsa, bu evden ayrılma deneyimi başarılı bir şekilde sonuçlanabilir. Bu durum aile ilişkilerinde başarıya ve üniversitenin ilk yıllarında da başarılı bir uyuma ışık tutar (Özbay, 1997).

Bu açılardan bakıldığında yükseköğretimin ilk yılları öğrenciler için oldukça önemlidir. Yükseköğretim en üst seviyeli insan gücünü yetiştiren eğitim kurumlarıdır. Bu güç şüphesiz ülkeler için önemlidir. Diğer taraftan, eğitim fakültelerinde eğitim gören öğretmen adaylarının başarılarının önemi, tekrar eğitim sistemi içine işgücü olarak dönecekleri için bir kat daha artmaktadır. Çünkü bu fakültelerde eğitim gören öğretmen adaylarının her biri binlerce kişiye gelecekte eğitim verecek, bilgi paylaşımında bulunacaktır. Bu noktadan hareketle Eğitim Fakültesi birinci sınıfta eğitim almakta olan öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen değişkenlerin belirlenmesi ve başarıyı etkileyen değişkenleri mümkün olduğu kadar kontrol altına almayı amaçlayan önerilerin yapılması önemli görülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinin aile gelir düzeyi, yaşadığı yer, anne-baba eğitim durumu, üniversiteyi kaçınıcı girişte kazandığı, dershaneye gitme, ortaöğretim (lise) diploma notu gibi değişkenler ile akademik başarılarını arasındaki ilişkiyi belirlemek, aralarındaki etkileşimi tespit etmek ve bu konuda öneriler sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencinin akademik başarısı ile aile gelir düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Öğrencinin akademik başarısı ile ailenin yaşadığı yer arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Öğrencinin akademik başarısı ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğrencinin akademik başarısı ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Öğrencinin akademik başarısı ile üniversiteyi kaçınıcı yılda kazandığı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Öğrencinin akademik başarısı ile üniversite hazırlıkta dershaneye gidip gitmemesi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
7. Lise bitirme derecesi öğrencinin akademik başarısını ne ölçüde yordamaktadır?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizine yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma eğitim fakültesi öğrencilerinin demografik değişkenleri ile akademik başarılarını arasında var olan durumu belirlemeye yönelik tarama modeli betimsel bir çalışma özelliği taşımaktadır. Betimsel araştırma, var olan bir olayı, birey ya da grubun özelliklerini var olduğu şekilde tanımlayan, var olan bir durumu nicel ya da nitel yönden betimleyen bir araştırma türüdür (Karasar, 1998).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2010–2011 eğitim-öğretim yılında Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 478 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Ancak eğitime devam etmeyenler, demografik bilgi formunu doldurmayan veya eksik dolduranlar çıkartıldığında toplam 333 öğrencinin verileri araştırmaya dâhil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin dönem sonu akademik başarı ortalamaları Kilis 7 Aralık Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığından elektronik ortamda alınmıştır. Öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla kullanılan “Öğrenci Bilgi Formu” araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Öğrenci bilgi formunda yer alan sorular; önceden belirlenmiş kategorilere kendilerine uygun olanı seçmeleri yöntemine ve açık uçlu soru formatına göre hazırlanmıştır. Öğrencilerin aile gelir durumu,

baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi, ailenin yaşadığı yer ve nüfusu, öğrencinin mezun olduğu lise türü ve dershaneye gitme durumu değişkenleri önceden belirlenmiş kategorilere kendilerine uygun olanı seçmeleri yöntemi ile üniversiteyi kaçınıcı yılda kazandığı ve lise bitirme derecesi ise açık uçlu soru formatına göre hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veriler alt problemlere cevap verecek şekilde çözümlenmiştir. Bu amaçla 1., 2., 3., 4. ve 5. alt problemin cevaplanmasında öğrencilerin akademik başarıları ile aile gelir düzeyleri, ailenin yaşadığı yer, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve üniversiteyi kaçınıcı yılda kazandığı değişkenleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi kullanılmıştır. ANOVA ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek üzere kullanılır (Büyüköztürk, 2006). 6. alt problemin cevaplanmasında öğrencilerin üniversite öncesi dershaneye gidip gitmedikleri ile üniversite akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi yapılmıştır. t- testi iki bağımsız örneklem grubundan elde edilen ortalamalar arasındaki farkın manidarlığını karşılaştırmak için kullanılan parametrik bir tekniktir (Büyüköztürk, Bököoğlu & Köklü, 2010). 7. alt problemin cevaplanmasında ise lise bitirme derecesinin öğrencilerin üniversitedeki akademik başarı puanlarını ne derece yordadığını belirleyebilmek amacıyla basit regresyon analizi yapılmıştır. Özdamar (1999) regresyon analizini, yordanan değişken/değişkenler ile yordayıcı değişken/değişkenler arasındaki bağıntıyı incelemeye yönelik bir yöntem olarak tanımlamaktadır.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde verilerin analizinden elde edilen bulgular alt problemlerdeki sıra izlenerek tablolar halinde verilmiştir.

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrencilerin akademik başarıları ile aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi uygulanmıştır.

Tablo 1: Akademik Başarının Aile Gelir Düzeyi Açısından Betimsel İstatistikleri

Gelir Düzeyleri	N	\bar{X}	SS
1. -999	205	58,94	11,69
2. 1000-2499	113	62,22	10,92
3. 2500+	11	59,09	9,02

Tablo 1’de aile gelir durumlarının varyans analizine bakıldığında 1000-2499 TL gelir durumuna sahip olan ailelerin çocuklarının daha yüksek akademik başarıya (62,22) sahip olduğu 999 TL ve aşağısında gelire sahip olan ailelerin çocuklarının akademik başarılarının daha düşük olduğu (58,94) görülmektedir.

Tablo 2: Öğrencilerin akademik başarı puanlarının aile gelir düzeyine göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	749,968	2	397,484	3,081	,047*	1-2
Gruplar içi	42058,353	326	129,013			
Toplam	42853,320	328				

*p< .05

Yapılan test sonucunda öğrencilerin akademik başarı puanları ile ailelerinin gelir durumları arasında anlamlı bir fark çıkmıştır (F(2, 326)= 3,081, p< .05). Başka bir deyişle, öğrencilerin aile gelir düzeyleri akademik başarılarını anlamlı bir şekilde değiştirmektedir. Farkın kaynağını belirlemek amacıyla Tukey HSD testi ile uygulanmıştır. Tukey HSD testine göre -999 TL gelire sahip aile ile 1000-2499 TL gelire sahip olan ailelerin çocuklarının akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Farkın kaynağının, aile gelir düzeyi 1000-2499 TL olan öğrencilerin akademik başarı ortalamalarının 999 TL ve altı gelire sahip olanlara göre daha yüksek olduğu ve anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmektedir. Diğer aile gelir düzeyleri ile öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında fark olmadığı belirlenmiştir.

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrencilerin akademik başarıları ile ailesi ile yaşadıkları yer arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi uygulanmıştır.

Tablo 3: Akademik Başarının Ailenin Yaşadığı Yer Açısından Betimsel İstatistikleri

Ailenin yaşadığı yer	N	\bar{X}	SS
1. İl Merkezi	156	60,90	10,55
2. İlçe Merkezi	111	60,40	11,91
3. Köy ve Kasaba	65	57,27	12,30

Ailenin yaşadığı yer ile akademik başarı arasındaki anlamlılık düzeyleri betimsel istatistikler açısından incelendiğinde il merkezinde yaşayan öğrencilerin (60,90) daha yüksek akademik başarı puanına sahip olduğu ve bunu sırası ile ilçe merkezi (60,40) ve köy-kasabaların (57,27) takip ettiği söylenebilir.

Tablo 4: Öğrencilerin akademik başarı puanlarının ailenin yaşadığı yere göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	627,616	2	313,808	2,426	,090
Gruplar içi	42559,439	329	129,360		
Toplam	43187,055	331			

*p< .05

Öğrencilerin ailesinin yaşadığı yere göre, akademik başarı puanları arasında .05 anlamlılık düzeyinde bir farkın olmadığı görülmüştür ($F(2, 329)=2,426, p>.05$).

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrencilerin akademik başarıları ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi uygulanmıştır.

Tablo 5: Akademik Başarının Anne Eğitim Durumu Açısından Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Durumu	N	\bar{X}	SS
1.Okur yazar değil	63	57,35	10,59
2.Okur yazar	38	58,78	11,83
3.İlkokul	172	60,81	11,66
4.Ortaokul	21	63,54	10,43
5.Lise	31	58,58	11,33
6.Üniversite	8	65,53	9,32

Tablo 5’de anne eğitim durumu ile öğrenci akademik başarı puanları arasındaki anlamlılık düzeyleri betimsel istatistikler açısından incelendiğinde üniversite mezunu annelerin çocuklarının akademik başarı puanlarının diğer eğitim durumlarına göre yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 6: Öğrencilerin akademik başarı puanlarının anne eğitim durumuna göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1180,857	5	236,171	1,837	,105
Gruplar içi	42048,682	327	128,589		
Toplam	43229,540	332			

* $p < .05$

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin akademik başarı puanları ile anne eğitim durumu arasında .05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F(5, 327)= 1,837, p > .05$).

4. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrencilerin akademik başarıları ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla ANOVA testi uygulanmıştır.

Tablo 7: Akademik Başarının Baba Eğitim Durumu Açısından Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Durumu	N	\bar{X}	SS
1.Okur yazar değil	13	56,50	15,64
2.Okur yazar	20	57,71	10,05
3.İlkokul	158	58,82	11,75
4.Ortaokul	45	61,07	11,50
5.Lise	56	60,75	10,50
6.Üniversite	41	64,63	9,15

Tablo 7’de baba eğitim durumu ile öğrenci akademik başarı puanları arasındaki anlamlılık düzeyleri betimsel istatistikler açısından incelendiğinde üniversite mezunu babaların çocuklarının akademik başarı puanlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 8: Öğrencilerin Akademik Başarı Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	1447,154	5	289,431	2,265	,048*	3 - 6
Gruplar içi	41782,386	327	127,775			
Toplam	43229,540	332				

*p< .05

Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin akademik başarı puanları ile baba eğitim durumları arasında .05 anlamlılık düzeyinde bir fark çıkmıştır ($F(5, 327) = 2,265$ p<.05). Başka bir deyişle, öğrencilerin baba eğitim durumları akademik başarılarını anlamlı bir şekilde değiştirmektedir. Farkın kaynağını bulmak amacıyla Tukey HSD testi yapılmıştır. Tukey HSD testine göre üniversite mezunu babaların çocukları ile ilkökul mezunu babaların çocuklarının akademik başarı puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin akademik başarı puan ortalamaları babası ilkökul mezunu olanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

5. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin, üniversiteyi kazanma yılına göre fark gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan ANOVA sonuçları ve betimsel istatistikler aşağıda verilmiştir.

Tablo 9: Akademik Başarının Üniversiteyi Kazanma Yılı Açısından Betimsel İstatistikleri

Okuldaki Öğretmen Sayısı	N	\bar{X}	SS
1. İlk Yıl	99	62,32	9,84
2. İkinci Yıl	156	59,79	11,05
3. Üç ve üstü	58	56,58	13,67

Betimsel istatistik incelendiğinde üniversiteyi ilk yılda kazanan öğrencilerin akademik başarı puanlarının (62,32) yüksek olduğu, kazanma yılı arttıkça akademik başarı puanının düştüğü söylenebilir.

Tablo 10: Öğrencilerin Akademik Başarı Puanlarının Üniversiteyi Kazanma Yılına Göre ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar arası	1219,371	2	609,686	4,833	,009*	1-3.
Gruplar içi	39108,379	310	126,156			
Toplam	40327,750	312				

p< .05

Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin akademik başarı puanları ile üniversiteyi kazanma yılı arasında .05 anlamlılık düzeyinde bir fark çıkmıştır (F(2, 310)= 4,833 p<.05). Başka bir deyişle, öğrencilerin üniversiteyi kazanma yılı akademik başarılarını anlamlı bir şekilde değiştirmektedir. Farkın kaynağını bulmak amacıyla Tukey HSD testi yapılmıştır. Tukey HSD testine göre üniversite ilk yılda kazanan öğrencilerin üçüncü ve daha sonra kazanan öğrencilere göre akademik başarı puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

6. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt probleme cevap bulabilmek için öğrencilerin üniversite öncesi dershaneye gidip gitmedikleri ile üniversite akademik başarı puanları arasında anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Akademik Başarı Puanının Dershaneye Gitme Durumuna Göre T-Testi Sonuçları

Dershaneye Gitme Durumu	N	\bar{X}	SS	SD	t	p
Evet	299	59,53	11,01	331	2,27	0,023*
Hayır	34	64,20	13,91			

p<.05

Tablo 11’e bakıldığında dershaneye gitme durumu ile öğrencilerin üniversite akademik başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir, [t(331)=2,27, p<.05]. Akademik başarı ortalamalarına bakıldığında dershaneye gitmeyen öğrencilerin dershaneye gidenlere göre daha yüksek akademik başarı puanına sahip olduğu görülmektedir.

7. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt probleme cevap bulabilmek için lise bitirme derecesinin öğrencinin akademik başarısını ne derece açıkladığını belirlemek amacıyla yapılan basit regresyon analizi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Akademik Başarı Puanının Yordanmasına İlişkin Basit Regresyon Analizi Sonuçları

<i>Değişken</i>	<i>B</i>	<i>Standart Hata</i>	<i>Â</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>İkili r</i>	<i>Kısmi r</i>
Sabit	55,586	1,729	-	32,150	,000	-	-
Lise Derecesi (100'luk)	,064	,023	,150	2,761	,006	,150	,150

R=0,150, R²=0,023
F_(1,330)=7,624, p=.0000

Analiz sonuçları incelendiğinde, lise bitirme derecesinin öğrencilerin üniversitedeki akademik başarı puanlarının anlamlı ve düşük bir yordayıcısı olduğu görülmektedir (R=0,150, R²=0,023 F_(1,330)=7,624, p=.0000). Akademik başarı puanına ilişkin toplam varyansın sadece %2,3' ünün lise bitirme derecesi ile açıklandığı ifade edilebilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan bu çalışmanın amacı; Öğrenci Seçme Sınavına girerek eğitim fakültesini yerleştirilmiş olan öğrencilerin aile gelir düzeyi, yaşadığı yer, anne-baba eğitim durumu, üniversiteyi kaçınıcı girişte kazandığı, dershaneye gitme, ortaöğretim (lise) diploma notu gibi değişkenler ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemek, aralarındaki etkileşimi tespit etmek bu konuda öneriler sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda yapılan istatistikler sonucunda alanyazında yapılan çalışmaları destekleyen sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmada, aile gelir düzeyi 999 TL ve altında olan öğrencilerin diğer aile gelir düzeyine sahip öğrencilere göre düşük akademik başarı gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan aile gelir durumunun yükselmesi ile akademik başarı arasında doğrusal bir ilişki olmadığı gözlenmiştir. Öğrencilerin ailelerinin 1000-2499 TL arasında gelire sahip olması ile 0-999 TL arası gelire sahip olması arasında öğrencinin akademik başarısı açısından anlamlı bir farklılık tespit edilirken, 2500 TL ve üstü gelir anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır. Ailesi düşük ekonomik gelire sahip olan öğrencilerin üniversite eğitimine başladıkları ilk yıl, ekonomik sorunlarla (beslenme, barınma vb)daha fazla mücadele ediyor olabilirler. Devletin ekonomik olarak dezavantajlı bireylere sübvansiyon amaçlı destekleri ile kredi sisteminin ancak ilk dönem sonunda öğrenciye ulaşıyor olması, bir eksiklik olabilir. Sosyo-ekonomik seviye ve akademik başarı arasında ilişkiyi inceleyen bir çok çalışmada (Özgüven, 1974) öğrencilerin sosyo-ekonomik seviyesi ile akademik başarıları arasında ilişki bulunmuştur. Benzer şekilde, sosyo-ekonomik düzeyi yüksek aileden gelen öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyi düşük aileden gelen öğrencilere göre akademik başarıların yüksek olacağı genel kabul görmektedir (Martini, 1995; Walker, Grantham-McGregor, Himes, Williams & Duff, 1998).

Öğrencinin akademik başarı ortalaması ile ailesinin yaşadığı yer arasında anlamlı bir ilişki bulunmamasına rağmen, il merkezinde ikamet eden öğrencilerin akademik başarı puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bunu sırasıyla ilçe merkezi ve köy-kasabanın izlediği görülmüştür. Bunun bir

nedeni olarak il merkezinden gelen öğrencilerin üniversite ortamına uyumlarının diğer öğrencilere göre daha çabuk olması gösterilebilir. Diğer taraftan il merkezlerinin daha büyük ve imkânlarının daha geniş olabileceği varsayımından yola çıkarak, il merkezinden gelen öğrencilerin bilgiye ulaşmada daha etkin oldukları düşünülebilir.

Anne eğitim durumu ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki gözlenememiştir, ancak anne eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencinin akademik başarısının yükseldiği sonucuna ulaşılabilmektedir. Benzer bir durum baba eğitim durumu ile akademik başarı arasında da görülmektedir, yani eğitim durumu yükseldikçe öğrenci akademik başarı ortalaması da genel olarak yükselmektedir. Tek istisna, anne ve baba eğitim durumunda lise mezunu anne-babaların çocuklarının ortaokul mezunu anne-babaların çocuklarına göre daha düşük akademik başarı ortalamasına sahip olmalarıdır. Ayrıca akademik başarı ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Baba eğitim durumu üniversite olan öğrenciler baba eğitim durumu ilkököl mezunu olan öğrencilere göre daha yüksek akademik başarı ortalamasına sahiptirler. Eğitim düzeyi yüksek anne-babaların daha bilinçli olarak çocuklarına destek olabilecekleri ve bunun da akademik başarıyı arttırdığı düşünülebilir. Araştırmanın sonuçları, anne ve babanın eğitim düzeyinin öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğuna yönelik yapılan çalışmaların (Taningco & Pachon, 2008; Turmo, 2004; Özgüven, 1974) sonuçlarıyla da desteklenmektedir.

Öğrenci akademik başarı puanı ile üniversiteyi kaçınıcı yılda kazandığı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Üniversiteyi ilk yıl kazanan öğrencilerin akademik başarı ortalamaları daha geç kazananlara göre yüksek bulunmuştur. Üniversite öncesi daha çok sınavla mücadele etme yani ortaöğretim sonrası fazladan sınav stresi ilerleyen yıllarda öğrencilerin eğitime olan isteklerini azaltıyor olabilir.

Öğrenci akademik başarı puanı ile üniversite öncesi dershaneye gitme durumu arasında anlamlı bir ilişki çıkmıştır. Dershaneye gitmeyen öğrencilerin dershaneye gidenlere oranla akademik başarı ortalamaları daha yüksektir. Bunun sebepleri olarak, dershaneye gitmeyen öğrencilerin bağımsız çalışmayı içselleştirmesi, öğrenme konusunda direnç kazanması, kendi başına araştırma yeteneği geliştirmiş olabileceği gösterilebilir. Benzer şekilde, dershaneye giden öğrenciler sınav başarısına odaklanarak ezbere yönelmiş olabilirler. Bu araştırma bulgusunu destekler nitelikte, Türkiye’de eğitime giden özel harcamaların fazlalığına karşın eğitim hizmetinin kalitesindeki düşüklük vurgulanmaktadır (Yıldırım, 2009).

Son olarak yapılan analizlerde; öğrencinin lise bitirme derecesinin, üniversite akademik ortalamasını düşük düzeyde açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ülkemizde oldukça fazla çeşitlilik gösteren lise türlerinden gelen öğrencilerin aynı eğitim fakültesi bölümlerinde olmaları ve geldikleri farklı lise türlerinin puanlamalarının farklı olması bizi bu sonuca ulaştırmış olabilir.

5. ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler yapılabilir:

1. Eğitim-öğretim döneminin daha başında desteğe ihtiyacı olan öğrenciler tespit edilerek desteklenebilir.
2. Üniversitelerde farklı büyüklük ve özellikteki yerleşim yerlerinden gelen öğrencilerin arasında gözlenen farklılıkların en aza indirilmesi için dezavantajlı öğrencilere daha etkin oryantasyon çalışmaları yapılabilir.
3. Öğrencilerin üniversite öncesinde beklemesini önleyecek ve dersane gereksinimini ortadan kaldıracak daha etkin seçme sistemi geliştirilebilir.
4. Ortaöğretim başarı puanlarının okul türlerine göre denk olması için puanların Türkiye düzeyinde eşitlenmesi için çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Alkan, C. & Kurt, M. (1998) *Özel Öğretim Yöntemleri; Disiplinlerin Öğretim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyükkaragöz, S.S. & Çivi, C. (1999). *Genel Öğretim Metodları; Öğretimde Planlama ve Uygulama*. İstanbul: Beta basım.
- Büyüköztürk, Ş., Bökeoğlu, Ö. Ç. & Köklü, N. (2010). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal Bilimleri İçin Veri Analizi El Kitabı İstatistik Araştırma Deseni-SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bruinsma, M. & Jansen, E. (2005). Who succeeds at university? Factors predicting academic achievement of first-year dutch student. *Reice, Eficacia y cambio en Educa-cion*, 3(1).
- Celkan, Y.H. (1983). *Öğrencilerin Akademik Başarılarında Zihin Dışındaki Faktörlerin Etkileri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Koç, M., Avşaroglu, S., & Sezer, A. (2004). Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile Problem Alanları Arasındaki İlişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 483–497.
- Martini, M. (1995) Features of home environments associated with children's school success. *Early Child Development and Care*, 111, 49–68.
- Özbay, G. (1997). *Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özer, H., & Sarı, A. (2009) Kovaryans Analizi Modelleriyle Üniversite Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Atatürk Üniversitesi İİBF Öğrencileri için Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:24, Sayı:2, ss.105-126.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi (Çok Değişkenli Analizler)*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özguven, İ.E. (1974). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Faktörler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

- Şermin, R. (1975). *Okulda başarısızlık sosyo-kültürel açıdan şanssız çocuklar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Taningco, M.T.V. & Pachon, H.P. (2008). *Computer Use, Parental Expectations and Latino Academic Achievement*. New York: Tomas Rivera Policy Institute.
- Turmo, A. (2004). Scientific Literacy and Socio-Economic Background among 15-Year-Olds-A Nordic Perspective Scandinavian. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 48 (3): 287–305.
- Tavşancıl, E., & Karakaya, İ. (2007). Ortaöğretime Ait Bazı Değişkenlerin ve Cinsiyetin Yükseköğretimdeki Öğrencilerin Akademik Başarılarını Yordama Güçlerine İlişkin Bir Araştırma. *16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Tokat*.
- Walker, S. P., Grantham-McGregor, S. M., Himes, J. H., Williams, S. & Duff, E. M. (1998). School Performance in Adolescent Jamaican Girls: Associations With Health, Social and Behavioural Characteristics and Risk Factors for Dropout, *Journal of Adolescence*, 21, 109–122.
- Yıldırım, K. (2009). *Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 2006 Yılı Verilerine Göre Türkiye’de Eğitimin Kalitesini Belirleyen Temel Faktörler* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.